

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félre 6 frt., negyedre 3 frt.

Előfizetők és hirdetések helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Melyben előfizethet: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedésében

Egyes szám ára 5 kr. o. s.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordatca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségben, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papir-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitási sora 20 kr.

Előfizetés „Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é.
Félre 6 frt. o. é. Évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetéseket egyenesen a szerkesztőséghez küldendők be.

Az előfizetés minden hó 1 és 15-ké-
től megújítható.

A „Kolozsv. Közlöny“
szerkesztősége.

Zágráb szeptember 8.

— A revisio-törvény elfogadásával az országgyűlési tárgyalások egyelőre véget értek és mindenki a bán kivételével várja. A kombinációk egész sorozatát lehetne elmondani, ha helyes lenne személyi kérdésben oly híreket terjeszteni, melyekért semmi esetre sem lehet kezességet vállalni. A személyi kérdés megoldásánál mindig tekintetbe kell venni azt, hogy először megtudandó, tetszik-e a pártnak az illető egyéniség, kell-e a magyar kormány, óhajta-e a felsége és végre akar-e maga az illető oly állást elfoglalni, melyet most ugyan könnyen elnyerhet, de mely egyszerűen oly poloz, hol nagyon könnyen és gyorsan le is járhatja magát. Kétséghívó, hogy ezen ügy minden eleje tornyosuló akadály dacára már néhány nap mulva el fog dönteni.

Nagyon helytelen volna azonban ezen kérdést az országgyűlési tárgyalásokkal kapcsolatba hozni, vagy plane az utóbbiakat azokra vezetni vissza. Ez két egész különböző dolog. Remélhetőleg bele is fognak ezen a héten a budget tárgyalásába és igyekezzenek minél előbb átmenni ezen is, hogy a kinevezendő kormány bele élhesse magát az ügyek vezetésébe, mit az országgyűlési tárgyalások nagyon megnehezítenek. Ennek előgva az országgyűlés valószínűleg 2—3 hétre el fog napotlanni.

Nem lesz tán érdekélnéki utólag a lefolyt három napi vitára egy keveset visszatérni.

Az utolsó pénteki nap tagadhatatlanul a legérdekesebb volt. Az első három szónok nem sokat ért. A negyedik Makaneo volt, kinek akkor már volt mire felelni és mit támadni, beszéde tehát konkrét is lehetett, mint az első nap elvi fejtegetései. Mind e mellett megkapta azt a mit sehogysem várt, t. i. piszszegést a karzat részéről.

A horvátok ugyanis semmit sem akarnak hallani a szerb-horvát nemzetről, nagyon félvén attól, hogy a szerbek őket magukba fogadva háttérbe szoríthatják, mit még az országgyűlési karzat közönsége sem igen óhajt, bármint lelkesüljenek is agitatorainak a panszláv eszméért.

Zsifkovics beszédének is volt egy igen érdekes mozzanata. Ő volt az első, ki egy horvát országgyűlésen nyíltan ki merte mondani, hogy Horvátország Jelacic bán alatt nem birt sem szabadsággal, sem önállósággal, hogy a mostani állapot sokkal kedvezőbb, hogy ama korszak Horvátországra nézve szerencsétlenség volt. Szavait mindenki nyugodtan hallgatta végig s hallgatásával ismerte el, hogy a szónoknak nagyon igaza van.

Legujabb táviratok.

Zágráb, sept. 11. A szombatán tartandó tartománygyűlésben az 1873-ki budgetre vonatkozó, s ma hitelesített jelentés elő fog terjesztetni és a kérvények tárgyalatni.

Bern, sept. 11. Thiers, Thunból jöve, ide érkezett és meglátogatta a szövetségi palotát.

Madrid, sept. 11. A belügyminister a cortes ülésében megczáfolá azon hírt, mintha Madrid közelében carlista bandát akartak volna szervezni; az ezen ügyben elfogott személyek szabadon bocsáttattak.

Bilbao, sept. 10. Több tengerésziszt a carlisták érdekében több ágyunaszadót akart elsüllyeszteni, azonban a legénység által tetten kapattak.

Madrid, sept. 10. A cortes mai ülésében Salmeron foglalá el az elnöki széket, és felhívá a

gyűlést, hogy a szabadság, demokratia és honmegmentése érdekében gyámolítsa Castelar kormányát.

Róma, sept. 10. A „Voce della Verita“ megerősíti, hogy a pápa egészségi állapota jó. Aquila város helyhatósági tanácsa a belügyministerhez sürgőnyt intézett, melyben a lakosság nevében a király külföldi utazása feletti örömeinek ad kifejezést.

Magyarország és az 1866-ki háború.

Lamarmora tábornok és ismert olasz államférfi legujabb munkája, melynek bevezetését és tartalomjegyzékét már közöltük, igen érdekes részleteket hoz azon tervekről, melyek az 1866-ki háború idején a szövetséges olasz és porosz kormány által Magyarország fellázítására vonatkozólag tápláltak. Azon eszmét, hogy Magyarországot fellázzák, ugy látszik, Nigra lovag Oroszország párisi követe pendítette meg. Lamarmora közleményeinek főbb mozzanatai következők:

A porosz-olasz szövetséget czélzó alkudozások megakadtak; Poroszország nem látszott a háborura elkészülve lenni, Napoleon nem akart nyilatkozni; mindenütt bizonytalanság és habozás uralkodott. Ekkor Nigra azt javasolá, hogy Ausztriának Velence helyett a dunai fejedelemséget ajánlják cserébe. Napoleon mosolygott; ő tapasztalásból tudta, hogy Ausztria csak ugy mond le Velenczéről, ha fegyverrel kényszerítik. „A császár szavainak hatása alatt Nigra legelőször lép fel azon javaslattal, hogy Magyarország fellázzék. Sajátságos! ugyanez időben Berlinből is ugyanez tanácsolják.

Berlinből a közös haditerv megállapítása végett Bernhardi udvari történész küldtél Florenzbe; ez azután előadta Bismarck azon tervét, hogy az olasz hadsereg az adriai tenger hosszában működék és Magyarországot fellázzatná. Berlinben eszerint elfogadták az olasz forradalmárok és magyar emigránsok azon tervét, hogy Magyarországon forradalom szerveztessék, és az osztrák szolgálatban álló magyar ezredek lázadásra szólítottassanak. Lamarmorának e terv nem igen tetszett, mert úgy vélte, hogy a magyar emigránsoknak hazájukban nincs tekintélyök.

Hogy e tervek valóban Berlinből indultak ki, arra Lamarmora következő sürgőnyt idéz.

„Egy ma éjjel érkezett táviratban Bismarck gróf tudomra hozza, hogy néhány nap mulva a harc kezdetét várja.

A magyar ügyre vonatkozólag Bismarck gróf épen most közli velem, hogy kormánya kész a magyar és szláv ügyre szükséges pénzösszeg felét adni, ha az olasz kormány elvállalja másik felét.

Szükséges volna: 1) egy millió frank az előkészületekre; 2) két millió frank azon pillanatban, a mint a kérdéses népek a küzdelemben lépnek; e szerint mindenik kormányra körülbelül egy és fél millió frank jutna.

Gróf Bismarck azonban nem tudja, hogy maga részéről ez összegeket mint juttathatná leggyorsabban rendelkezésük helyére; igen le volna exciálnak kötelezve, ha ez összeget egyelőre az olasz kincstárból előlegeznék; ez esetben arra vagyok fólhatalmazva, hogy kormányom nevében a visszafizetésre nézve hivatalos ígéretet tegyek.

Miután a várnégyszegben sok horvát ezred van, igen nagyfontosságúnak hiszem, hogy mielőbb hozaték kitérésre az adriai tenger tulsó felén a mozgalom. — Usedom.“

Lamarmora határozottan tiltakozik az ellen, mintha ő ezen itt előadott tervet figyelembe vette volna, mert „mindig ellene volt az ily kevéssé megengedett fegyvereknek.“

Ugyan-e sürgőnyből azonban kitünik az is, hogy Poroszország arra akarja birni az olasz kormányt, hogy ez szítsa föl a lázadást. — „Már ha Bismarck gróf és Usedom azt hiszik, hogy az ily szerep nem méltó Poroszországhoz, ugy nekem kétszeresen kellett éreznem, hogy az Oroszországhoz sem méltó,“ így fejezi be Lamarmora észrevételeit.

Annak bizonyításául, hogy mennyire sürgette őt a magyar emigratio, két levelet közöl, melyeket

Klapkától és Kossuthtól kapott. — Klapka katonai rövidséggel ajánlja föl szolgálatát az olasz királynak, Kossuth pedig hosszú emlékiratot terjeszt elő.

Klapka csak azt a tanácsot adja Lamarmorának, lépjen a pesti nemzeti bizottmánnal összeköttetésbe; azt állítja, hogy fegyver elő van a dunai fejedelemségekben és hogy ő csak a parancsot várja arra, hogy a harcoltérrel teljesítse kötelességét. Kossuth emlékiratában azt bizonyítja, hogy Ausztriát csak úgy lehet teljesen legyőzni, ha Magyarország is támadólag lép föl a harcban. Kossuth arra figyelmeztet, hogy III. Napoleon is belátta ennek igaz voltát, és az 1859-iki olasz háború előtt Párisba hívatta, hogy segítségével magának Magyarország támogatását biztosítsa; hogy Napoleon, még a magentai és solferinói győzelmek után is, azt mondta neki:

„Ha Ausztria nem fogadja el a békét, ugy én igénybe veondom az ön segítségét; siessen előkészületeivel.“ Végül Kossuth pedig Victor Emanuel netaláni scrupulusait iparkodik szótlanítani.

Lamarmora ezekután előadja az emigránsok által előterjesztett szövetségi ajánlatokat és a „comitato ungherese“ szövetségi javaslatát, mely így hangzik:

„A magyar bizottmány az anyagi támogatáson túl még más kezességeket is köteles követelni és pedig:

Az ideiglenes kormánynak és választott fejedelmnek elismerését.

A magyar kormányhoz miniszter küldetik és részéről egy ilyen elfogadtatik.

Az olasz kormány arra kötelezi magát hogy a választott és Olasz- és Poroszország részéről elismert fejedelmeknek garantiát nyújt egy kölcsönre mely ezen fejedelmeknek ide vonatkozó felszólításra azonnal negotiáltatik.

Végül a szerződő felek kölcsönösen kötelezik magukat, hogy a fegyvert le nem rakják, míg egyrészt Olaszország integritása és egysége helyreálltva és másrészt Magyarország függetlensége az 1848-ki alkotmánnyal, teljesen biztosítva nem lesz a nem magyar nemzetiségek érdekében teendő változtatások fenntartásával.“

Lamarmora ezekután előadja, hogy a „magyar birodalom“ felállíthatására vonatkozó kételyeit mennyire igazolták a Klapka-féle invasio meghiúsult és azon tény, hogy a magyar ezredek Custozánál igen kitünően harcoltak.

Berlinből Barral jun. 15-én a következő sürgőnyt küldé Lamarmorának:

„Bismarck a helyzetről ép most így nyilatkozik: A frankfurti szövetségi gyűlés mai határozata után, mint azt képviselőink már kijelentették, Poroszországra nézve megszűnt létezni. Ezen határozat egyértelmű a hadüzenettel és mi elvagyunk tőkélve, azt megelőzni; kedden megkezdjük a háborút. Az első katonai műveleteket nem tudom, de egyelőre elég azt tudnia, hogy a harc mikor kezdődik. Meg kell vallanom, sajnálattal értesültem, hogy önök a várnégyszeg akarták megtámadni, a helyett hogy az adriai tenger felé nyomuljanak. Másrészt azt is szerettem volna, ha Lamarmora tábornok elfogadja azon kombinációt, mely szerint néhány millió segélyével Magyarországon hatalmas fölkelés támasztatott volna.

Lamarmora ugyanaz nap többi közt azt sürgőnyöz Barralnak, hogy Magyarország, ha felkelést akar szervezni, azt maga is teheti, miután az országban nincsen katonaság.

Hogy a hazánk fellázítására vonatkozó kísérletek mily sikertelenek maradtak, az közismeretű dolog.

Közlemények a magy. kir. honvédelmi miniszterium működéséről 1867—1872.

A miniszter megbízásából hivatalos adatok alapján írta Asbóth János, magy. kir. honvédelmi miniszteri titkár.

Hetedik szakasz:

A m. kir. honvédségi Ludovica-akadémia.

XXIX. A Ludovica-akadémia.

E) A lovas hadapródok számára:

A lovak külseje, betegségei, vasalása, ápolása stb. továbbá lovaglás.

A tárgyak oly terjedelemben adatnak elő, melyben azok a honvédség hadapródi vizsgaszabályzatában a tetteges állománybeli szolgálatra vállalkozó hadapródok számára meghatározvák.

Az oktatási s gyakorlati szabályzat, továbbá a szolgálati szabályzat nem adatnak ugyan elő mint rendes tantárgyak, de a fegyvergyakorlatok megtartása, a rendes szolgálat kezelése s a magasabb irányzatú előadásokban is a rendes szolgálat igényeinek figyelembe vétele, s ezekre való vonatkozás által a tanároknak oda kellend hatniok, hogy hallgatóik a szabályzatok további beható tanulmányozására magukat buzdítva érezzék.

3. A vizsgának jeles, vagy legalább jó minősítéssel megtörtént letétele után az illetők tetteges szolgálatbeli hadapródokká neveztetnek ki, és pedig a jelesek mint tiszthelyettesek, a jók mint hadapródok. Az elsőbbség egyszersmind igényt nyerne arra, hogy üresedések előfordulával a hadnagyi fokozatba — az előléptetési szabályzat értelmében — soron kívül léptethessenek elő.

Azon hadapródok, kik a tanfolyam végén ki nem elégitő osztályzatot kapnak, a tetteges szolgálatból ismét szabadságolándók; állományukban azonban igényeiket az előléptetésre rangfokozatukhoz mérten megtartják; de a mennyiben ily hadapródok a tetteges szolgálatban továbbra is megmaradni kívánának, ezen állományban tisztékké rendes viszonyok közt csak azon esetben nevezhetők ki, ha a vizsgát egy év letelte után, és pedig legalább is jó eredménnyel, újból letetik.

Egyébiránt csak azon hallgatónak szabad a vizsgát újból letenni vagy a tanfolyamot ismételni, kik betegség, vagy figyelembe veendő okok által voltak annak tökéletes bevégzésében akadályozva, kikre nézve tehát a végvizsga-bizottság ez irányban kedvezőleg nyilatkozik.

Felsőbb tiszti tanfolyam. 1. Ezen tanfolyamba hallgatóul egyelőre évenként önként jelentkező 25 tiszti, és pedig a mennyiben a viszonyok engedik, 20 gyalog s 5 lovas alantasi tiszti fogadtatik el, kik a honvéd-hadapródi vizsgaszabályzatban a tetteges szolgálatbeli hadapródok részére megszabott tantárgyakból a vizsgát jeles eredménnyel tették le, vagy ennek megfelelő mérvű katonai előképzettségük iránt magokat igazolni képesek; kik továbbá tiszti minőségben legalább 2 évig szolgáltak s jellemi tulajdonságaik, valamint szellemi tehetségeiknél és gyakorlati alkalmazhatóságuknál fogva is kitünő tisztékül jelezvék.

A tanfolyam kezdete előtt ezen tiszték is előleges vizsgát kötelesek kiállani. E vizsgán a hadapródi vizsgának a hadtudomány tárgyaiból s ezen kívül a szám- és mértanból minden hallgatóhoz 4 kérdés intéztetik, melyekre az szóval felel; ezen felül az illetőtől egy harcászati feladatnak írásban leendő azonnali kidolgozása követeltetik.

Ha a szóbeli feleletek közül 2 a vizsgabizottság tagjainak többsége által ki nem elégitőnek ismertetik el, az illető még további két kérdésre kötelesek felelni.

A kérdések oly irányban intézendők, hogy a felelet nem annyira az illető emlékező tehetségét vegye igénybe, mint inkább alkalmat szolgáltatasson annak, egyrészt szellemi tehetségét s felfogását, másrészt képességét a hadapródi, illetőleg tiszti vizsga tantárgyainak alkalmazására kitüntetni.

A vizsgabizottság a vizsga összes eredményének tekintetbevételével szavazati többséggel határoz a fölöt, vajjon az illető a tanfolyam hallgatására elfogandó-e? Arra, hogy az illető visszautaltassék, legalább az összes szavazatok kétharmad része szükséges.

A bizottság egyáltalán kijelenti, hogy szabad-e a visszautaltottnak egy év leteltye után a vizsgára újból jelentkeznie vagy sem?

2. E tanfolyamban ugyanazon tantárgyak adatnak elő, melyekből a honvédség előléptetési szabályzatának értelmében azon alantasi tisztéknek, kik soron kívül akarnak főlhadnaggyá, illetőleg századosokká előlépni, a vizsgát ki kell állani u. m.:

1. Hadsereg-szervezés.
2. Hadászat.
3. Harczászat.
4. Hadi földreírás.
5. Tereptan, terepraiz és terepmegbirálás.
6. Fegyvertan, tekintettel a tüzérségi és a szörlovegek körüli szolgálatra.

7. Erődtítéstan, kapcsolatban az utász-szolgálatl és tekintettel a mérnökkari szolgálatra.
8. Segédítési és vezérkari szolgálat.
Ezen felül mint kötelezett tantárgyak előad-
tak:

1. A hadi törvénykezés, valamint a hadviselés-
nél érintett nemzetközi jogok és viszonyok.

2. Jogtudomány, különös tekintettel a véderő
szervezésére s az ennek alkalmazásánál érintkezés-
be jövő törvényekre.

3. A francia vagy horvát nyelv.
A terjedelem, melyben az egyes tantárgyak
előadandók, külön utasítás által szabályoztatik.

A hallgatók ezenfelül a lovaglásban oktattat-
nak, s alkalom nyújtatik nekik, hogy magukat a
gyalogosság, lovasság és szörlőveg-osztagok feje-
vergyakorlataiban tökéletesítsék, s vívásban és tor-
nászban is gyakorolhassák.

4. A tanfolyamot végzett hallgatók közül
azok, kik a végosztályozáskor jelesen, vagy leg-
alább jól minősítettek, igényt nyerne arra, hogy
segédítési, s előadandó alkalommal vezérkari szol-
gálatra, valamint tanároknak is alkalmazásának;
ezenfelül a jelesen minősítettek a soron kívüli elő-
léptetésre jogosultaknak tekintendők.

Azon tiszték másrészt, kiknek minősége „ki
nem elégitő,” a rendes csapatbeli szolgálatra lesz-
nek alkalmazva.

A tanfolyamot csak azon hallgatóknak sza-
bad ismétlni vagy a vizsga letételére újból jelent-
kezni, kik betegség, vagy figyelembevétel igénylő
okok által voltak annak tökéletes befejezésében
akadályozva, illetőleg csak azon esetben, ha a vég-
vizsgabizottság rájuk nézve e tekintetben kedve-
zően nyilatkozott.

Lovas hadapródok és tiszték. Az ezen tan-
folyamok hallgatására berendelt lovassági hadapró-
dok s tiszték az előadásokat általában a gyalog-
hadapródokkal s tisztékkel együtt hallgatják; csak
a tisztképző tanfolyam lovassági hadapródai része-
sülnek az E) pont alatt említett tárgyakból külön
oktatásban.

Önkéntes hallgatók és rendkívüli előadások.
A mennyiben az intézet helyiségei ezt lehetővé tes-
zik, az előadások meghallgatására szabadságolt
állománybeli tiszték és hadapródok is jelentkezhet-
nek, kik azokban csak azon esetben fogadtatnak
el, ha az előleges vizsgánál a bizottsági tagok
többsége által kellőleg elkészülteknek, illetőleg el-
fogadandóknak találtnak.

Az ily hallgatók kötelesek magukat az inté-
zet szabályainak szintegy, mint a rendes hallgatók,
minden tekintetben alárendelni, s ellátásukról, va-
lamint az épületen kívül leendő elhelyezésükről sa-
ját költségükre gondoskodni.

Ezen rendkívüli hallgatók közül azok, kik a
végvizsgát jelesen minősültséggel állották ki, igényt
nyerne arra, hogy a tetleges állományba, és pe-
dig a szabadságolt állománybeli tiszték számára
fokozatukban kijutó legelső üresedésekbe áthelyez-
tessenek.

Minden tanár s felsőbb tisztai tanfolyambeli
hallgató köteles továbbá az év folyamán az ösz-
szes akadémiabeli tisztai s hadapródi személyzet
előtt valamely hadtudományi tárgyból egy rendki-
vüli előadást vagy felolvasást tartani.

A tanárok s az erre jelenkező tisztai hallga-
tók ily előadásainak meghallgatására, a mennyiben
a helyiség engedi, a katonai közönség is meghi-
vathatik.

A tanfolyamok tartama. A tanfolyamok hall-
gatására berendelt hadapródok s tisztai hallgatók a
Ludovica akadémia igazgatójánál évenként oct. 1-
én jelentkeznek, s az előleges vizsgák ezen hó
első felében tartatnak.

Az előadások október hó közepén kezdőd-
nek, s a következő évi junius hó végeig tartanak.

Julius hava a gyakorlatok különféle nemreire,
valamint szemleutazásokra,
aug. hava pedig a vizsgák tartására fordítandó.

TÁRCZA.

Emlék- és közmondatok.

Rimekbe füzte és közli

Bálint Gyula.

XXVIII.

Jellemvonások.

Van ellenség, a ki jó barátunk látszik,
Van jellem, a mely csak jellemesdit játszik.

Ha áztogtak rajtad már a gyermekévek,
Uralkodjék benned erős férfi lélek.

Inkább vessz el éhen, mintsem azt fogadjad,
Mit szived kíván, de erőd meg nem tarthat.

Vagy ha már fogadtad, állj is a hűségnek,
Másképp elárulnád gyáva-lelkűséged.

Láttam embert, a ki hitével úgy játszott,
Mint szeretőkkel a fesslett leányok.

Se jellemtelenség nyomorult példánya
Még büszke volt az ő elfajultságára.

September havában, illetőleg az ősi gyakor-
latok idejére a hallgatók rangviszonyainak megfele-
lő alkalmazásban leendő szolgálati felte-
telre a csapatokhoz osztatnak be, honnan oct. elején rendes ál-
lomásaikra vonulnak.

(folytatjuk.)

Mezőgazdasági adatok.

Talajmivélés.

IV.

Meglehet, hogy sokan a mondottakra azon
ellenvetést teszik, miszerint mindezek dacára elég
csudálatos, hogy jószágainkat, a jelen rendszer
mellett, épen a marhaállomány szaporításával
teszünk védelmezőbb- és termékenyebbeké.

A tényt magát el nem tagadom, nem tagad-
hatom, nézük azonban csak a dolog lényegét.
Először is a mivélés fogalmával kell tisztába
jőnnünk.

Ha mivélés alatt azt értjük, hogy földjeink bő
és tartós terméseket adjanak, azaz: hogy a föld
értékének valóságos kamatját szolgáltatassák, akkor
kerekén tagadom, hogy földjeink észszerű mivélés
alatt vannak. Az igaz, hogy szántóföldjeinket jó meg-
munkálás és sajátosságos trágyázási módszerünk ál-
tal azon állapotba helyeztük, hogy a földünk ter-
mőerejének legnagyobb részét kényünk-kedvünk
szerint kizsákmányolhatjuk, s ezért földünk jelen-
leg bő terméseket ad; de mélyebben tekintve a
dologba, lehetetlen észre nem vennünk, hogy a
termés tulajdonkép nem kamat, ha nem a föld-
nek egy része. S ezt mi, elég hibásan okszerű
mivélésnek nevezzük.

A mi trágyázási módszerünk pedig lényegé-
ben az, hogy iparkodunk a földünkbe minél több lé-
genytartalmu anyagot dugasztolni; igaz, hogy az am-
moniak és társai igen ügyes termelők, mivel ahoz
érteneik, hogy a föld ásványi alkészzeit munkára no-
gatják; de végre, hogy hasonlattal éljek, az am-
moniak trágya nem egyéb, mint egy bankár, ki
50 kral vált be 1 forintot s vannak gazdáink, kik a
forintot minden gondolkodás nélkül oda dobják
ezen bankárnak, s hogy a bankárnak nagy se-
reg védelmezője is van, azon nincs mit csudál-
kozni.

Ez a különbség a japáni és a mi földműve-
lésünk között. Az európai csak látszólag okszerű, s
mintegy önámítás, mely előbb-utóbb ki fog derülni;
a japáni ellenben valódi cultura, a termések náluk
a föld értékének kamatját képezik, mivel a japáni
azt felfogta, hogy a gazdának csak is a kamatok-
hoz lehet nyulni: legelső gondja a capitális örzé-
se; egyik kezével a termést eladja, másikkal trá-
gyát vesz, s a földjétől soha sem kíván többet,
mint a mennyit adott.

Ha azonban némelyek még több bizonyíté-
kot kívánnának arra nézve, hogy Japánban a gaz-
dászati és a termelési csakugyan magas fokon áll,
szolgáljon tanujelül erre nézve azon körülmény,
miszerint ezen ország, mely alig akkora mint
Nagy-Britannia, s melynek az egész országot át-
futó hegységek miatt, alig van felényi szántóföldje,
mint ennek, nem csak több lakossal bír, mint
Anglia, hanem azokat képes el is tartani; s míg
Angolország a külföldnek milliókra menő adót fi-
zet bevásárolt tápszerek fejében, addig Japán,
mióta kikötői megnyiták, nagymennyiségű élelmi-
szert szállít ki.

Közli

Csete György.

Külföldi hírek.

Párisból 9-ről jelentik, Verdunban 8-án köz-
detelt meg a hadiszerék s mozgó kórházak elszál-
lítása, s annak csütörtökön be kell fejeznetnie. A
német csapatok eltávozása pénteken kezdődik meg
s szombaton lesz bevégezve. A kivonulás vasárnap

Láttam embert, szelid juhbőrrel takarva,
S mint farkast ugorni ki egy jobb falatra.

Vedlés után vajjon boldog az új bőrbe?
S nem rohanja meg az öntudat gyötörve?

És láttam oly embert, ki évek hosszan át
Nagy csinnal hordozta kegyes álöröczáját.

Végre ledobta s a világ elé lépett.
Nem szégyenled élni álnok, tarka lélek.

1. Főálodva lelkiismeretünket
Nagyravágyó hiu czélnaknak:
Remek, drága képet égetünk meg,
Hogy bírjuk abból a becses hamvat.

2. Az embernek unalma is betegség,
Munka óvja meg, hogy bele ne essék.

3. A ki eltökélten bátran vállal,
Mekküzdött az már félig bajával.

4. Folyton folyó szerencsétlenségnek
Okozói — vagy ügyetlenség,
Vagy hiányban szenvedő eszélyed.

vagy hétfőn teljesen végre leend hajtva. A la-
kosság magatartása folyvást nyugodt s méltóság-
teljes, s a kivonulás a legnagyobb rendben megy
végbe.

Sept. 5-től 8-ig Párisban 59 személy halt
meg choleraiban.

Páris, sept. 10. A „Temps“ szerint Mac-
Mahon késznek nyilatkozott a kormányhatalom
meghosszabítását elfogadni.

A „Prov. Corr.“ jelenti, hogy a császár
Victor Emanuel király bejelentett látogatását, a
mostani határozat szerint, f. hó 22-én várhatja, s
hogy a császár látogatása a bécsi udvarnál gyanit-
hatólag october 15-én fog történni.

Carthagenából érkezett tudósítások szerint
több, élelmiszerekkel megrakott kereskedő-hajók
érkeztek oda a eladák szállítmányaikat. A vasut az
ostromlók s Murcia közt, hol Galveznek számos
párthivói vannak, elvágatott. A carthagenai junta
emissariusokat küldött Barcelonába, a katonaság
körében egy separatistikus mozgalom előidézése
végett. Leridában (Estremadura) fölkelés ütött ki.
Számos lakosok gyűltek össze a vészharang jel-
adására s vonakodtak megfizetni az adókat, erre
odahagyák a várost, s Perzanál foglaltak állást.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, sept. 12.

— Hátralékban levő t. előfizetőin-
ket kérjük, méltóztatassanak az illető összege-
ket hozzánk mihamarabb beküldeni.

A „Kol. közl.“ szerkesztősége.

— A budai kir. palota tervezett kié-
pítésére vonatkozólag e következő sorokat vesz-
szük: Hir szerint a budai királyi palotának na-
gyobbítása nem sokára létesülni fog, mely alkál-
lommal a Mátyás király korszakából származó vár-
falak is le fognak romboltatni, melyek szerint a
hajdani vár fekvését és terjedelmét meg lehet ha-
tározni. A ki látta a várkeretet, s becsülni tudja az
abban még létező emlékeket azon diós korszak-
ból, minden bizonytalán óhajtatni fogja, hogy ezek
az utókor számára, ha másképp nem, legalább rajz-
ban megőriztessenek. Az akadémia régészeti osz-
tlyának tisztelt tagjai, kik a hazai emlékek megör-
zésében és helyreállításában oly kitünő buzgóság-
gal járnak el, minden bizonytalán az épületrészekre
is kiterjesztendik figyelmüket, s megfogják azo-
kat legalább rajzban örökíttetni. Hisz hajdan oly
fényes Mátyás-féle várból egyebünk ugy sem
maradt.

— A kolozsvári dalkör holnap tartja a
kül-középutozai „Angol királynő“-hez címzett
csinosan berendezett kerti helyiségben harmadik
rendes dalestélyét. Felhívjuk közönségünk figyel-
mét, ez életre való dalárkór méltán megérdemli a
közönség pártfogását.

— Értesítés. A kolozsvári ev. ref. főta-
nodában az 1873—74-ik tanév megnyitása sept.
22-én d. e. 10 órakor lesz; ugyanazon reggel 8
órákor kezdődnek meg a beiratások is, miről az új
beiratok azon megjegyzéssel értesítjük, hogy a
beiratás keresztlevelök előmutatása mellett je-
lentkezhetnek. A javító vizsgálatok sept. 22, 23,
24-én fognak megtartatni. Kolozsvárt sept. 12-én
1873.

Szabó Sámuel, Debreczeni József,
tanvezető.

— Rosenberg testvérek kiadásában
„Adatok az alkotandó magyar polgári törvény-
könyvhez“ című jogtudományi mű első kötete je-
lent meg; a 96 lapra terjedő mű ára 80 kr.

— A helybeli iparos egyesület szállásán
folyó hó 14-én vasárnap d. u. fél 3 órakor fog
folytatatni a bécsi világtárlatra felküldött iparos-
saink nyilvános jelentése, melyre a résztvevni ki-
vánók, de különösen azok, kik az ipar emelésének

5. A nemes léleknek boszu-dija.
Az, hogy lehetett vonboszulnia.

6. Épp ugy, amint szaporodik pénzed,
Gondjaid is nevekdedni érzed.

7. Ne feledje soha, a ki jobbra vágy,
Hogy tövissel vegyített a rózsza-ágy.

8. Sziriában kedves a pacsirta,
Várják is, hogy megfőrröszsék zsirba.

9. Ha erős ellenetek,
Ne fenyegetőzzetek;
És ha gyenge, akkoron
Méltóság ellen vagyon.

10. Diesér a jó barát s az ellenség nyelvel,
Hitelt adni azért egyiküknek sem kell.

11. Öleld a szerencsét, midőn jelen látod,
Sopánkodhatol majd, hogyha fordít hádot.

12. Könnyű az embert megismerned,
Mihelyt méltóságba helyezed.

ügyét szívükön hordják tisztelettel mennél számo-
sabb megjelenésre fölkéri az iparos egyet igazga-
tósága. E harmadik jelentéseiket teszik Jákóczy
János takács és Vincze István szöcs műveikről.

— Tisztelettel felkéretnek mindazon
t. cz. pártoló tagok, kik a kolozsvári dalkör f. hó
14-én a kül-középutozai „Angol királynő“ című
mulató kertben megtartandó ez évi harmadik ren-
des dalestélyére a leggondosabb figyelem dacára
is meghívó jegyben nem részesültek volna, belépti
jegyeik átvétele végett az előadás estéjén közvet-
len a pénztárhoz fordulni. Kolozsvárt 1873. sept.
hó 12-én. Bergay A. József,
egyl. titkár.

— Érdekes régiség. Budavár 1788-ki
ostromának két nagy rőzmeszetű terrajzára buk-
kant Klinkovich Béla ismert képiro Kassán, még
pedig kettős példányban, melynek egyike Fontana,
másika pedig Juvinytól származik; Ez érdekes le-
letek a felső magyarországi muzeumnak lettek aján-
dézva.

— Madarász Viktor jeles tehetségű
festő nagy vesztéséig érte, atyja idősb Madarász
András m. hó 31-kén Csetneken 76 éves korában
elhunyt.

— Nyilvános köszönet. T. Marek Já-
nosné urasszony, vallásos buzgalomtól indítva,
a b.-hunyadi rom. kath. templomnak egy nem ce-
kély értékű — oltárfüggönyt sziveskedett ajándé-
kozni, melyért midőn — egyházunk nevében —
köszönetet nyilvánítani bátor vagyok, azon óhaj-
róppen el ajkamról: adjon Isten üldözött egyhá-
zunknak sok ily lelkes, áldozatkész nőt! B-Hunyad,
1873, sept. 10-én. Szánthó M.
n. t.

— Hajós Zsigmond a pesti nemzeti szin-
ház volt szép hangu tenoristájáról írják Lipcséből,
hogy az igazgatósággal nem a legjobb egyetértés-
ben van, s valószínűleg még szerződötetésének le-
járta előtt elhagyja a lipcsei színházat.

— Schineczki György helybeli birtokos
polgár, és mészáros szélhűdés érte, mi rögtöni ha-
lálát idézte elő.

— Vasuti balesetek. E hó 9-kén éjjel
11 órakor Szolnokon tul, Szajolnál, a Debreczen-
N.-Várad felé induló vonat 4 személy kocsija az ör
vigyázatlansága folytán a vágányokról lesiklott.
Nagyobb szerencsétlenség azonban nem történt. A
vonat azonban csak több órai késedelem után foly-
tathatta pályáját. — Nagy József nevű vasuti ör
pedig a Debreczen-Hadház közti vonalon, vasár-
nap éjjel az arra robogó vonat által a sinen
utolérétyén, a kerekék által darabokszaggattatott.

— Jótékony ezüli előadás sept. 14-
én a sétatér javára a sétatéri tavan. Nagyszerű vízi
és tűzijáték 8 képbén Szabó Ferenc vezetésével.
1-ső Briliánd tűz nefelejts. 2. Nemzeti tűz kokárda
3. Nagyszeru Rőpentüly ábránd. 4. Tűz hatyuk a
tó tükrén. 5. Fontaneublois szökőkút változá-
sokkal 6. Béka kontzert. 7. Pokol torka vagy az
ördög és a boszorkányú. 8. Zárdeklul Alle-
goriai képlet görögűtű fényű. Helyek ára: szá-
mozott hely 40 kr. álló hely 20 kr. gyermek 10
kr. Számozott jegyek kaphatók Tauffer Adolf ur
czukrázatában.

— Borzasztó tűz volt Gajor köz-
ségében (Pozsonymegye) 138 lakház majd
minden melléképületekkel — ezen kívül 27 külön
álló pajta a lángok martaléka lett, biztosítva mond-
hatni semmi sem volt.

— Irholeczon (Mármarosmegye) két test-
vér, az egyik öte, a másik kilencz éves töltött feje-
vert vett kezébe és játsani kezdett vele; a kis-
sebb a sárkánnyal babrálván a fegyver elsült, s a
nagyobb azonnal halva rogyott össze.

— A chicagoi (Amerika) magyarok szin-
tén megülték Szent-István király napját, melegen
emlékezve meg a távol hazáról és nemzetéről.

13. Hogyha titkód tudja három,
Tudják hetedhét országon.

14. Növekvésével tudományodnak,
Kétségid is gyarapodni fognak.

15. Nem mutat az ifju csacsksasága
Józan ésszel való barátságára.

16. A mely kétes, oly dologban
Másoknak hiszünk mi jobban.

17. Ágy-nemesség nem erény, csak
Szerencsés eset;
Valódi gyémántul tartnak
Lélek-nemeset.

18. Kinek a sors jóbarátja,
Arra vár a legszebb mátká.

19. A fejrő haj tiszteletet érdemel —
Az, a melyet becsületes fő nevel.

20. Megveted a nőket, de azért el nem dobd őket.

A román nemzeti szellem hanyatlak, amint azt az „Albina”-ban Babesiu Vicoze ur panasolja. Irja ugyan is: hogy midőn 5 év előtt először járt Románia fővárosában, örömmel tapasztalta a román nyelv általánosságát, sőt kizárólagosságát, — mindamellett, hogy ott akkor is laktak idegenek, németek, bolgárok, görögök s mintegy 2000 főre menő magyar-székely szolgaszemélyzet. Most 4—5 év után megbotránkozott, midőn Bukarestben német, zsidó, bolgár, görög sőt még magyar nyelven is hallott fenhangon beszélni! Ennek okát abban keresi, hogy 3—4 év óta (tehát a mostani kormány föllépése óta) a román nemzeti szellem hanyatlott. A történelem és a románság mindent meg tud bocsátani, mi 3 év óta történt, de a román népszellem fejlődésének gátlását s művelésének felhanyagolását — soha!

Beküldetett „Ódon munkák tára” jegyzéke egy válogatott ritka és értékes könyvek-ből álló gyűjteménynek az összes magyar, osztrák és cseh irodalomból szabott áron kaphatók: **Rosenberg testvérek** bel- és külföldi könyvkereskedésében Budapesten egyetem utca 2. szám a hazai takarékpénztár palotájában.

Árjegyzék. Sept. hó 11-én tartott hetivásárról (alsó a. mő középár.) Tisztabuza 6 ft. 70 kr. Elegybuza 5 ft. 10 kr. Rózsa 4 ft. 50 kr. Arpa 2 ft. 98 kr. Zab 1 ft. 40 kr. Törökbuza 5 ft. 40 kr. Pityóka 1 ft. 96 kr. Marhabus fontja 22. Kolozsvárt, hó sept. 11-én 1873.

Biasini szállodájába Kolozsvárt

1873-dik szeptember 15-dikétől következő az szabály fog életbe lépni; a mely olcsó árakra a t. cz. utazó közönség részvétét felkérjük:

- Egy kettős szoba utcára két ágygyal együtt 1 ft 80 kr.
- Egy egyes utca első emeleti szoba egy ágygyal 90 kr.
- Egy egyes nagyobb emeleti udvar szoba ágygyal 70 kr.
- Egy földszinti szoba és emeleti kisebb ágyasztól 60 kr.
- Egy külön ágy naponta 20 kr.
- 1 szál milly gyertya 12 kr.
- 1 portió fa, melylyel háromszor lehet befűteni, 15 darab, 15 kr.
- Bérszolgá egy rendbeli gunya és csizma tisztításért 10 kr.
- Bérszolgá egy comissio tételért 10 kr.
- 1 adag fehér kávé szobába 2 kilivel 24 kr
- 1 ebéd, négy féle szobába felszolgálva 80 kr.
- 1 ebéd 5 féle szobába felszolgálva 1 ft
- 1 port. széna vagy szalma egész éven keresztül 8 kr.
- 1 véka zab egész éven keresztül 70 kr.
- Négy istálló 40 lóraáll az utazó közönség rendelkezésére és istálló pénz külön nem számított.
- Minden vasuti vonat érkezésénél a szálloda salon omnibusai az utazókat behozzák, és az induló vonatokra kiviszik kisebb kézi podgyászszal együtt 20 kr-ért. — Az étteremben valamint a szobákba a legjobb ízű ételeket és tiszta italokat bérlelő Drágos Lázár jóhírű konyhája és pinczéje, étlap

szerint határozott ólósó árban szolgáltatja ki, minden idő tájban. — A szállodába egy kényelmes kocsi négy jó lóval áll rendelkezésre, melylyel egy a városban, valamint utba minden irányban, s minden időtájban utazhatni, s a gyorsutazási irodában megrendelhetni.

Biasini szállodából a gyorskocsik Szamosujvár és Deésre naponta kétszer indulnak reggeli 7 és délutáni 3 órakor.

Kolozsvárról Beszterczére naponta reggeli 7 órakor.

Kolozsvárról Beszterczéig vagy vissza 30 font szabad podgyászszal mértföldenkint I. osztálylyal 40 kr. számítottak.

Azon t. cz. utasok, kik a korán reggeli vonatot akarják használni, kéretnek estve a kapussal tudatni, hogy kellő időben felkeltessenek. Biztossággal elmondhatni, hogy ezen Kolozsvárt első, legnagyobb és legrégibb jó hírű szálloda, melynek 50 kényelmes vendégszobái kényelmesen és tisztán butorozva, gyors és jó szolgálattal, s még soha a jelenlegi viszonyoknál fogva egy szállodába sem tapasztalt olcsó árakkal a t. cz. utazó közönség megelégedését kinyerendi, mert a tulajdonosnak jelszava: „nagyszólam kevesebb haszonnal.”

Végül a t. cz. utazó közönségnek eddigi pártfogásáért hálás köszönetünk kifejezése mellett jól berendezett gyorsutazásunkat, s meglepő olcsó szállodánkat továbbra is tisztelettel ajánljuk, s kérjük árleszállításunkat rokonaik és ismerőseik között is terjeszteni.

Kelt Kolozsvárt, szept. 9-kén. 1873.

Biasini szálloda tulajdonosa.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Sept. 10-ről. 1873 % metaliques 69.20. nemzeti kölcsön 73.20. 1860-diki államkölcsön 99.25 Bankrészvények 9.68 Hitelrészvények 237. — London 111.90. Ezüst 106.25. Cs. kir. arany 5.42 — 20 frankos arany 8.95 — Földterhermentesítési kötvények: Magyar 76. 75. Temesi 74.50. Erdélyi 76. — Horv. Szlavon. 76. —

Nyiltér.

[59—60]

Titkos betegségeket és tehetetlenséget (elgyengült férfierőt)

ugyszinte **hugycsöszűköléseket, magömléseket** gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

Dr. Handler Mór

orvos- és sebész tudor, szülés és szemész.

Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám 1-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

Hirdetmény.

A nagybányai magy. kir. jószágigazgatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a nagyméltóságú kir. pénzügyminiszteriumnak mult év augusztus hó 18-án 44821 szám alatt kelt intézménye folytán Belső-Szolnok megyében fekvő következő kincstári birtokok zárt írásbeli ajánlatok mellett tartandó árverezés útján felsőbb helyi jóváhagyás fenntartása mellett a legtöbbet ígérőknek örök áron elfognak adatni.

Sorszám	Helység	Hitel letek könyv	Helyes közgazdai hatóság	Eladandó birtok			Becsü ár	Észrevételek
				épületek	a föld részletezése.			
					1 hold : 1600 öl			
					szántó rét erdő			
1	Ungurfalva	97	Belső-Szolnok	1			410	10 évre 1874 máj. 1-ől 1881. ápr. 1-ől 30-ig hasznosítható van kávéra. 11 krt
"	"	"	"		10 815 36 372	119 800	7145	
2	Hollómező	43	"		1038	120 1200	5141 50	
3	Boorfalva	83	"			202 1310	9928	

és pedig következő feltételek alatt:
1-ör A zárt és 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok f. év **november hó 4-én délelőtti 10 óráig** lesznek a nagybányai magy. kir. jószág igazgatóságánál beadhatók, — későbbben érkezettek semmi szín és ürügy alatt el nem fogadhatók.

2-ör Ezen ajánlatokhoz a fen kijelölt becsértéknek 10% akár készpénzben, akár árfolyam szerint számított állam kötvényekben csatolandó, abban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó, és nyíltan kijelentendő: hogy ajánlattevő az árverezési feltételeket jól ismeri, és magát azoknak aláveti.

3-ör Az eladás csak a jelenlegi tetteles birtok állására terjesztetik ki, ellenben a kincstárnak mint földes urnak azon földes uri jogai, melyeknek jelenleg tényleges birtoklásában van mint a korosmárlás, vadászat és révjogok, valamint mindazon virtualitások, melyek a bekövetkezendő birtok rendezés folytán a közhelyek felosztásából, ugy színtén a királyi kisebb haszonvételi jogok szabályozásából, vagy bekövetkező megváltásából a kincstárra háramlani fognak — fentartva maradnak; ennélfogva a korosma jog a jelen árverezés tárgyát nem képezik.

4-er A vételárak a nagybányai kincstári gazdasági hivatal pénztárába lesznek befizetendők, és pedig a vevő tartozik bánatpénz **14 nap alatt**, ha a tárgy vételára 200 forintot meg nem haladja az egész összegig, ha a vételár 1000 forintnál többet nem tesz ennek feléig — 1000 forinton felül pedig egy negyedéig kiegészíteni, ellenkező esetben a letett bánatpénz a kincstár javára bevonatik.

A fizetési részlet második fele, illetőleg negyede az árverés után számítandó két hónap, harmadik negyede három hónap, negyedik negyede négy hónap múlva teendő le. — Tíz ezer forinton túl terjedő összegre nézve a fizetési határidő egész egy évi tartamra tűzetik ki.

5-ör A nyilvankönyvileg kitüntetett tulajdon és birtokjog álláson kívül a részletek ismertető jelének, minőségeinek, és előadott térméreteinek valóságáért és jogi természetéért szavatosság nem vállaltatik.

6-ör Az eladás tárgyát képező egyes erdő, vagy legelő részek irányában tényleg fenálló szolgálmatk, a mennyiben nyilvankönyvileg kitüntetve nem lennének is — a vett birtokot továbbra is azon mérvben terhelendik, a minőben azokat a kir. kincstár bírta.

7-er A vevő részére a vételár első részletének befizetése után nyilvankönyvi előjegyzésre alkalmas okirat fog a nagybányai gazdasági hivatal által kiszolgáltatni, melynek alapján a tulajdon feltétlen átírását — csak is a feltételek teljesítése után eszközölhetendi, — a midőn a jelenlegi bérlők a fen kimutatott haszonbérlet tartamáig a bérösszeget vevőnek lesznek kötelesek fizetni.

8-ör Vevő köteles az adás-vevési szerződésnek telexkönyvi bekeblezése alkalomával a bérlők jogait illetőleg a haszonbérleti szerződést a megvett ingatlanokra telexkönyvileg bekebleztetni.

9-er Vevő a birtok változása, ugy minden nemű erre vonatkozó bélyeg illetékeket sajátjából köteles fedezni.

Kelt Nagybányán augusztus hó 29-én 1873.

A magyar királyi jószág-igazgatóságtól.

Pályázat.

A Naszodvidékebe kebelezett **O-Radna** mezővárosban — az itteni bányász nép által fentartott, felekezet nélküli — népis-kola tanítói állomása üresedésbe jött, a melyre ezennel pályázat nyitattik.

Évi illetmény: 160 ft, 6 bécsi öl tü-zifa, 7 1/2 mérő buza, minden gyermektől havonként 5 1/2 kr tandij, szabad szállás.

Pályázni kívánó — állami képezdékben kiképezett s okleveles — tanítók folyamodványait a szükséges okmányokkal folszerelve — jelen pályázati hirdetménynek első közzétételétől számított **2 hét alatt** — a radnai bányász iskolaszék elnökségéhez intézve, adják be.

Figyelmeztetnek pályázni kívánók, hogy az oktatási nyelv a magyar; de megkivántatik, hogy a tanító a német nyelvet is tudja tanítani.

A leendő tanítónak kilátás nyujtatik arra, hogy fizetése — a folyamatban levő felterjesztések folytán — a törvényszabta mennyiségre fog emelteni.

O-Radnán, 1873 sept. 6-án
Mialovich Győző
iskolaszéki elnök.

Hirdetmény.

Melyel közhírré tétetik hogy a Válasz-uton föllállított és esetlegesen onnét Pánczélesek községébe átteenő dohány nagy tözsdei állomás, melynek évenkénti dohány áru forgalma 300 10 főt tesz, nyilvános versenyútján írásbeli ajánlatok beadása mellett az az alkalmasnak találandó vállalkozának fog átadatni.

A szabályszerűleg kiállított 50 kr. bélyeggel ellátott bépecsételt írásbeli ajánlatok **1871 évi október hó 13-án délelőtti 12 óráig** a kolozsvári m. k. pénzügyigazgatósági elnökséghez benyujtandó. Az ajánlatban határozottan kinyilatkozandó hogy a vállalkozó vajon a dohány vagy tözsdedt vagy Válaszut vagy Pánczélesek községében kívánja-e kezelni. A további feltételek ezen m. k. pénzügyigazgatóság kiadó hivatalánál valamint a sz. Ujvári pénzügyi biztosságnál megtekinthetők.

Kolozsvárt 1873 szeptember 4-én.

Margitszigeti gyógyfürdő

BUDAPESTEN.

Malátafürdők, iszapfürdők, vasfürdők, Franzensfürdők, sárfürdők, Franzensfürdők-lásav-vasfürdők, halli jodsavfürdők, tengeri sófürdők, fonytútki-vonattfürdők szolgáltatnak ki a margitszigeti fürdőintézet által, az artzi forrás ismert gyógyerejű ásványvizéből, mire az orvos urakat és a szenvedő közönséget tisztelttel figyelembeztetik. Belelegzés, egészségi forrás, gyönyörű liget, balzsamos, pormentes egészséges levegő, társalgási és olvasó termek, a legjobb bel- és külföldi hírlapok, 350 fölötté diszesen butorozott szoba, finom vendéglő, pontos szolgálat, naponként két zenekar, rendes postaközlékedés, felirán-kénti közlekedése a sziget hajóinak reggeli 5 óától este 11 óráig és éjjel későbbben is, a t. cz. közönség rendelkezésére áll.

Augustus 10-én kezdődik

a szőlőgyógy mód,

a midőn a legnemesebb magyar (tokai) szőlőfajok szolgáltatnak ki.

A kereskedelmi és ipar-akademia

Grácban

f. é. október 1-én kezdi meg első tanévet.

Az iskola célja: derék üzletemberek elméleti és gyakorlati kiképezése.

Szervezet: Az iskola két szakiskolából áll, a kereskedelmiből és a kereskedelmi iparosból, mindegyik három évi tanfolyammal; utóbbi egy vegytani és egy erő-műtani irányra oszlik. A gyakorlati kiképezésre minta-iroda, vegytani műterem, és erőműtani-tanműhely van felállítva.

Katonakötelezettség: az akademia hallgatói a védőtörvény által biztosított egy évi önkéntesség kedvezményét élvezik.

Megkeresésekre a felvételt, ellátást sat. illetőleg a legnagyobb előzékenységgel ad kimerítő felvilágosítást

Grác, július 30-án 1873.
A kereskedelmi és ipar-akademia igazgatósága Grácban.
Dr. Alwens, igazgató.

Érdekes tudni való

vidéki lakosoknak

különösen ügyvédek, üzletemberek, gazdák, alkalmazást keresőknek s. t. b.

Gyakran történik, hogy valakinek Budapesten bármennemű teendője van s azt elfoglaltatás, csekélység s más egyéb okok miatt személyesen el nem intézheti. Mindazoknak ajánljuk gyorsan, pontosan eljáró és felette mérsékelt díjt igénylő irodánkat, — mely a legnagyobb készséggel minden néven nevezendő, a becsületességgel megférő még legcsekélyebb ügyet is felelősség alatt magára vállal és teljesít.

Hogy irodánk minden tekintetben megfelelhessen a t. cz. közönség igényeinek, gondoskodva van arról, hogy minden ügy szakember által végeztessék, miért is irodánkban jogtudósok, technikusok, kereskedelmi, gazdasági és iparos szakemberek alkalmaztatnak.

A legkisebb, ugyszólván értéknélküli megbízás ép oly pontossággal és gyorsasággal teljesítettik, mint a legnagyobb.

1. Egyszerű sürgetések, tudakozódások vagy beadványok eszközöléséért (ha ezek egy óránál több időt nem igényelnek). hatóságok, hitelintézetek, testületek, s más egyéneknél **1 ft.**

2. Folyamodványok és más egyéb ügyiratok szerkesztése, franczia, angol, olasz stb. fordítások eszközölése, — rajzok készítése, másolatok vétele s hasonló teendőkért, ha azok egy fél óránál több munkát nem igényelnek, — 1 ft., — nagyobb teendők előleges megállapodás szerint a lehető legmérsékeltébb díjért.

3. Bármily nemű czikknek megrendelése, be-ásárlása, vagy továbbításáért 5 ft. értékig 20 kr. — 5 frton felül az eljárásért minden frt után 2 kr. díj fizetendő.

4. Kölsönök eszközöléséért (5 frton kezdve a legnagyobb összegek erejéig) 20 frtig 5%, 20 frton felül 100 frtig 2%, 100 frton felüli összegektől 1% az intézet eljárási díja.

5. Budapesten nem lakóknak, kik bármennemű alkalmazásra egyéneket keresnek, nem különben olyanoknak, kik alkalmazást keresnek az iroda közbenjárását felajánlja. Beiratási díj 1 ft. Illeték az évi fizetéstől 4%.

Ezeket a t. cz. közönség tájékozhatása végett felemlítettük, — **Itt fel nem említett bármennemű a becsületességgel megférő teendőket** az iroda szívesen elvállal és csekély eljárás díjért teljesít.

Mindazok, kik kérdőlevelekre választ kívánnak, kéretnek 20 krt nem különben az eljárási díj legkisebb összegét, az 5-ik pontnál a beiratási díjt mellékelni. Bérmentellen levelek el nem fogadhatnak.

Az első magyar központi bizományi iroda

Buda-Pesten.

E HÓ FOLYTÁN OKVETLENUL MEG FOG JELENNI

AZ „UJ VILÁG”

czimű nagy naptár

az 1874-ik évre.

SZERKESZTETTÉK:

Léczfalvi B. LÁSZLÓ és HORI BÉLA.

Tartalom: **I. Szépirodalmi rész.** Dal az ingről. Hood Tamástól, fordította: Hegedüs Sándor; Liba-phantasiák, humoreszk; Temetés után: Léczfalvi B. László; Szerencse le: T. Nagy Imre; Munkás meséje: Simó Géza; Magántanítás: Hori Farkas; Bőjt a törököknél; Szerencse szeszélyei közli: T. K. A szeretet hatalma: V. . . Rajka Teréz; Nőemancipációról: Hory Béla; A „pillangó dalok”ból: Dalmadi Győző; Hadak utja: (hun monda) Hegedüs Istrán; Egy éj a zárdában, francziából: H B; Péter Itze: Kerekes Sámuel; Tettvagytól néha: Hori Béla; Mészáros Lázár életéből: V. —; Egy hős ifjuról: Benedek Aladár; Tilos csók száz szem előtt: Hori Farkas; Hamis, hazug: Szabó Sándor; A czimek, szemelvény Wéber „Democritos”-ából; Egy érdekes házasság; Egék leánya, tünde képzetek: Sámí Lajos; Természet krónikájából: Léczfalvi B. László; Szépitő szerek: V. E.; Két érzelem: B. Kemény Endre; Egy román költői alak: Moldován Gergely; Koldus-jogtudor; Kristály vizü. . . Moldován Gergelytől; Ismeretlen pályatárs: Berényi Gusztáv; Rosseau, nőemancipációról: Salamon Antal; Család és állam: Hegedüs Sándor; Lelkiismeret; Jőj szivemre: Murányi Sándor.

II. Mezőgazdáknek, bortenyésztőknek. Nélkülözhetlen tudni valók a vető magról. Öt névtelen közlemény egy elősmert jeles gazdasztól Gabna üszög; Rozsda; Szükséges tudni valók a szecskaaról; Mikor és hogyan kapáljunk? Ujabb észleletek a juhtenyésztés köréből; Irányelvek a marhatenyésztés tárgyában; Jó tanácsok a jégkárosultak számára: Erdélyi Károly; A trágyáról.

III. A méhészeknek: A közönséges méhészet alapelve: Szentgyörgyi József.

IV. Szőlő termelőknek. A szőlő szaporításról: P. . .; A szőlő betegségeiről: K. . . y.

V. A gyümölcsfa tenyésztőknek. Jelinek-féle gyümölcsfa tenyésztésről; Jelinek metszési rendszere: Mártonffy M.

VI. Vegyes. Észrevételek a szüretéről; Miért kell kapálni? V. S.; A nagy szilva leírása és annak értékesítése: Schnabel Gyula; Nézetek a trágyáról.

VII. Mindenkinék: Az eczetről és annak hamisításáról: Léczfalvi B. László; Vízhatlan mész mindkét neme: Dr. Wöhler; Mastic cement: Dr. Ram-melsberg; A tintákról; többféle fekete tinta készítés módja, Sympathetikus jegyző, Baconnos-féle réz és ezüst jegyző, elenyészhetetlen vörös tinták: Dr. Holley és más tudósok után; A pezsgő bor készítése: Dr. Schödler szerint; Ürmös bor készítése: (K. . . y). Liszt hamisítása és próbájáról: Dr. J. A. Stockhard után; Bor hamisítása és próbája; Tej, tejjől hamisítása és próbája; Cognac készítése és hamisítása; A fa tartósságára van-e befolyással a vágás ideje? A tyukokról.

VIII. Vegyes. 1) A háztartás. 2) Gazdászat, kertészet, baromtenyésztés. 3) Tüzművészet kedvelőinek. E rovat öszvesen **kilenczvennégy kitünő, és a gyakorlati életbe vágó cikkecskét tartalmaz.**

Miután az ily dus tartalommal szerkesztett „UJ VILÁG” naptár csak 2000 példányban nyomatik, a kik meg akarják azt szerezni, méltóztassanak alolirtnál mielőbb megrendelni.

 Megrendelési ár csak 80 kr.

KERESZTESI PÁL,

„Uj Világ” naptár kiadója.